

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WSCHOWA NA LATA 2021-2025

ZA ROK 2023

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wschowa na lata 2021– 2025 został uchwalony dnia 30 listopada 2020r. – uchwała Nr XXII/209/2020 Rady Miejskiej we Wschowie.

Sprawozdanie zostało wykonane przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie, który został wyznaczony do koordynowania działań na podstawie zebranych informacji od instytucji i podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Realizatorami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wschowa na lata 2021 – 2025 w roku 2023 byli:

- Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie,
- Komenda Powiatowa Policji we Wschowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna we Wschowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie,
- I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej we Wschowie,
- Prokuratura Rejonowa we Wschowie,
- placówki oświatowo-wychowawcze na terenie Gminy Wschowa,
- placówki medyczne na terenie Gminy Wschowa.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc poprzez zintegrowane działania wszystkich służb oraz podniesienie świadomości społecznej odnośnie przemocy. Założono, że powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację sześciu celów operacyjnych:

- I. Rozpoznawanie i monitorowanie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Wschowa.
- II. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- III. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.
- IV. Działania z osobami stosującymi przemoc w rodzinie

- V. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.
- VI. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.

I. Rozpoznawanie i monitorowanie skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Wschowa.

Już w pierwszym roku przyjętego do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wschowa na lata 2021– 2025 zrealizowano pierwszy z założonych celów.

Centrum Profilaktyki i Reedukacji „ATELIER” na zlecenie gminy Wschowa przeprowadziło diagnozę profilaktyczną na terenie Gminy Wschowa. Jednym z diagnozowanych lokalnie obszarów było właśnie zjawisko przemocy. Nadto, na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2023 – 2030 w roku 2022 przeprowadzone zostało badanie, które również dotyczyło problemu społecznego jakim jest przemoc. Uzyskane dane rozszerzyły poprzednią diagnozę.

W okresie VIII – IX 2022 roku na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2023 – 2030 przeprowadzone zostało badanie, w którym również ujęto problematykę zjawiska przemocy w zakresie rozszerzającym poprzednią diagnozę. Badaniem objęto 406 osób- uczniowie oraz osoby dorosłe z terenu gminy Wschowa.

W ramach prowadzonych badań diagnozujących lokalne problemy społeczne przeprowadzone zostały również konsultacje społeczne, w formie warsztatowej z przedstawicielami instytucji publicznych, tj. członkami Zespołu ds. Opracowania Strategii oraz dorosłymi mieszkańcami Gminy, które umożliwiły rozpoznanie najdotkliwszych w ich opinii problemów, ich przyczyn oraz wskazanie potencjalnych rozwiązań.

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy danych zastanych, przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych oraz konsultacji z przedstawicielami instytucji pomocowych i mieszkańcami, wyróżnione zostały najważniejsze obszary problemowe w zakresie dotyczącym zjawiska przemocy w Gminie Wschowa.

II. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym :

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Na mocy zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa nr B.0050.141.2022 do dnia 27 sierpnia 2023 r. na terenie gminy Wschowa funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Burmistrz Miasta i Gminy, zgodnie z obowiązkiem ustawowym zarządzeniem nr B.0050.150.2023 z dnia 28 sierpnia 2023r. powołał aktualnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny (obsługę organizacyjno - techniczną niezmiennie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej). Powyższe zarządzenie z uwagi na zmianę składu (poszerzenie bądź zamianę powołanych członków oraz z powodu rezygnacji z udziału w pracach zespołu przedstawiciela prokuratury) w roku ubiegłym było zmieniane następującymi zarządzeniami:

- Zarządzenie nr B.0050.157.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z dnia 7 września 2023 r.
- Zarządzenie nr B.0050.170.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z dnia 4 października 2023 r.
- Zarządzenie nr B.0050.180.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z dnia 23 października 2023 r.
- Zarządzenie nr B.0050.188.2023 Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z dnia 10 listopada 2023 r.

W 2023 odbyło się 48 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego spotykali się w ramach powoływania odpowiednich grup roboczych oraz grup diagnostyczno - pomocowych. W ubiegłym roku odbyło się 25 posiedzeń grup roboczych, na których omówiono sytuację 195 osób oraz 36 posiedzeń grup diagnostyczno – pomocowych, na których omówiono sytuację 142 osób.

W 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się cyklicznie zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawowymi- co kwartał, a od września 2023r. prace zespołu są wzmożone- zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej odbywają

się nie rzadziej niż co dwa miesiące. Celem tych spotkań było omówienie postępu kompleksowej pomocy osobom i rodzinom wobec których realizowana była procedura „Niebieskie Karty”.

III. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.

W roku 2023 żadna z osób dotkniętych przemocą domową nie wymagała umieszczenia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia lub Ośrodku Interwencji Kryzysowej. W wyniku działań instytucji pomocowych udzielono wsparcia w zakresie bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą między innymi poprzez nakaz opuszczenia mieszkania, zakaz kontaktowania się oraz zakaz zbliżania się do miejsca zamieszkania domniemanych sprawców.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie w ramach pomocy osobom dotkniętym przemocą w 2023 roku udzielił wsparcia:

- 72 osobom w formie poradnictwa zawodowego i rodzinnego,
- 74 osobom w formie wsparcia socjalnego, a dodatkowo:
  - 54 osobom zaproponował pomoc w formie poradnictwa psychologicznego,
  - 7 osobom zaproponował pomoc w formie spotkań z psychoterapeutą,
  - 21 osób skierował do Punktu Konsultacyjnego dla osób pokrzywdzonych przestępstwem w ramach udzielenia poradnictwa prawnego.

W Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym działającym przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie 153 osoby objęto pomocą psychologiczną w tym z pomocy psychoterapeuty korzystały 53 osoby, zaś pomocą psychologa dziecięcego objęto 36 dzieci.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie w ramach działań ochrony pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w Punkcie Specjalistycznym Poradnictwa i Interwencji Kryzysowej objęto pomocą psychologiczną 92 osoby, pedagogiczną 63 osoby, zaś 6 osobom udzielono pomocy w formie poradnictwa socjalnego. Ponadto w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie w ramach projektu realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wraz z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze pn. „Prawo do życia w świecie bez przemocy” w okresie od 01 stycznia 2023 roku do 30 września 2023 roku na terenie Powiatu Wschowskiego świadczone było wsparcie psychologa mobilnego. Ze wsparcia skorzystało 13 osób (w tym 2 osoby z gminy Wschowa).

W 2023 roku funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji we Wschowie objęli 59 rodzin procedurą „Niebieska Karta”, 65 osobom, wobec których istniało podejrzenie,

że były dotknięte przemocą domową zapewniono wsparcie prawne. Osoby te poinformowano o możliwości złożenia zawiadomienia z art.207 KK oraz o instytucjach działających na terenie Gminy Wschowa, które w swojej działalności mają za zadanie nieść pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Wybrane placówki oświatowe, oprócz udzielania specjalistycznego wsparcia, w ramach realizacji kolejnego zadania prowadziły programy terapeutyczne adresowane dla większej liczby odbiorców, obejmujące grupę docelową.

Szkoła Podstawowa Nr 1 we Wschowie objęła wsparciem pedagogicznym 15 uczniów, wsparciem psychologicznym objęto 11 uczniów dotkniętych przemocą w rodzinie.

Szkoła Podstawowa w Osowej Sieni objęła swoim wsparciem pedagogicznym 1 ucznia dotkniętego przemocą w rodzinie, a pomocą psychologiczną objęto 12 uczniów (zajęcia indywidualne i grupowe). W roku 2023 prowadziła 2 programy/projekty terapeutyczne pn. „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” oraz „Nawigacja w każdą pogodę”.

Szkoła Podstawowa Nr 2 we Wschowie objęła wsparciem psychologicznym 3 uczniów, a pedagogicznym 11 oraz zrealizowała 1 program terapeutyczny pn „Ogarnij hejt”.

Szkoła Podstawowa w Lginiu realizowała 1 program terapeutyczny pn „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”. W roku 2023 nie wystąpiły potrzeby w zakresie obejmowania uczniów specjalistyczną pomocą.

W Szkole Podstawowej w Konradowie pomocą pedagogiczną objęła 2 uczniów. Placówka realizowała 4 programy terapeutyczne ("Trzymaj formę", "Bieg po zdrowie", „Profilaktyka uzależnień” oraz cykl spotkań z dziećmi -czytanie bajek terapeutycznych.

W Szkole Podstawowej nr 3 we Wschowie 2 dzieci zostało objętych wsparciem psychologicznym.

W 2023 roku na terenie Gminy Wschowa, z uwagi na brak zainteresowania osób dotkniętych przemocą wsparciem w formie uczestnictwa w grupach wsparcia nie utworzono takiej grupy.

W ubiegłym roku pracownicy socjalni wraz z przedstawicielami innych służb uprawnionych nie zabezpieczali dzieci w myśl art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. przemianowanej znowelizowaną z dnia 9 marca 2023 r. ustawą- o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W roku 2023 Zespół Interdyscyplinarny monitorował pracę grup roboczych i diagnostyczno- pomocowych 79 rodzin.

IV. Działania z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 59 formularzy „Niebieska Karta”, 42 założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji we Wschowie, 7 zostało sporządzonych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie, 1 został sporządzony przez pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławie, 1 wpłynął z Zespołu Interdyscyplinarnego w Śmiglu, 1 wpłynął z Zespołu Interdyscyplinarnego z Nowej Soli, 2 wpłynęły z Zespołu Interdyscyplinarnego w Głogowie, w tym 1 formularz błędnie przekazany został do Komendy Powiatowej Policji we Wschowie, 1 wpłynął z Komendy Powiatowej Policji w Polkowicach, a także 4 założone przez przedstawicieli oświaty (Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy we Wschowie oraz Szkołę Podstawową Nr 2 we Wschowie).

Najwięcej uczniów objętych procedurą Niebieskie Karty wskazała Szkoła Podstawowa nr 1 we Wschowie- 8. W Szkole Podstawowej nr 2 procedurą objęto 2 rodziny, a w Szkole Podstawowej nr 3 oraz w Szkole Podstawowej w Konradowie – po 1 rodzinie.

Grupy robocze i grupy diagnostyczno- pomocowe powołane przez Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku prowadziły pracę z 79 rodzinami, w których istniało prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska przemocy.

W 2023r. w 60 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskie Karty”. W przypadku 40 rodzin zakończenie procedury nastąpiło z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przepuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy, natomiast w 19 rodzinach zakończono procedurę z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań (np. sprawca przemocy już nie zamieszkuje z rodziną, nastąpił rozpad małżeństwa czy związku, nastąpił zgon, sprawca został odizolowany od rodziny – przebywa w zakładzie karnym), w przypadku 1 rodziny odstąpiono od podejmowania dalszych działań.

W roku 2023r. 5 skazanych wcześniej sprawców przemocy ponownie dopuściło się jej stosowania. O tym fakcie poinformowano funkcjonariuszy policji i kuratorów sądowych, gdyż uczestniczyli w grupach roboczych lub diagnostyczno-pomocowych.

W ramach działań ukierunkowanych na pracę z osobami stosującymi przemoc obowiązek ustawowy (aktualnie wynikający z art. 6 ust.4 pkt 2 spoczywa na powiecie, który to zobligowany jest do opracowywania i realizacji programów korekcyjno- edukacyjnych dla wspomnianej grupy osób. W roku 2023 taki program był realizowany przez Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie we Wschowie. Do udziału w programie skierowanych zostało 12 osób z terenu gminy Wschowa, natomiast jedynie 2 osoby z tej grupy go ukończyły.

Znowelizowana w marcu 2023r. ustawa o przemy domowej wprowadziła w tym zakresie zmiany. BOWIEM osoba stosujca przemoc w przypadku skierowania do udziau w takim programie jest zobowiazana do jego ukończenia. W przypadku niedopełnienia tego obowiazku, ustawodawca przewidzial sankcje prawne z kodeksu wykroczen.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji we Wschowie w ramach realizacji zadania polegajacego izolowaniu osob stosujacych przemoc od osoby poszkodowanej, w 2023r. 11 osob zatrzymali w postepowaniu karnym, a 16 osob doprowadzili do Pomieszczenia dla Osob Zatrzymanych w celu wytrzezwienia.

V. Podnoszenie kompetencji sluzb i przedstawicieli podmiotow realizujacych zadania z zakresu przeciwdzialania przemocy w rodzinie, rozwijanie wspolpracy interdyscyplinarnej.

W ramach zadania instytucje z terenu Gminy Wschowa, biorace udzial w realizacji Programu umozliwily pracownikom udzial w szkoleniach obejmujacych zakres przeciwdzialania przemocy w rodzinie, rozwijania wspolpracy interdyscyplinarnej.

W roku 2023 w wiekszosci gminnych placowek oswiatowych realizowano szkolenia dla osob bezposrednio pracujacych w tym obszarze. Najwiecej szkolen zrealizowano w Szkole Podstawowej nr 1 we Wschowie- 4, nie wiele mniej szkolen wykazala Szkoła Podstawowa w Konradowie – 3.

W Szkole Podstawowej nr 2 we Wschowie odbyly sie 2szkolenia dla osob pracujacych z osobami doswiadczajacych i stosujacych przemoc w rodzinie.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawla II we Wschowie zrealizowala 1 szkolenie z zakresu przeciwdzialania przemocy w rodzinie pt. "Procedura Niebieskiej Karty, przeciwdzialanie przemocy wobec dzieci".

Szkoła Podstawowa w Lysinach uczestniczyła w szkoleniu z zakresu przeciwdzialania przemocy w rodzinie pt. "Procedura Niebieskiej Karty"

Szkoła Podstawowa w Lginiu uczestniczyła w szkoleniu z zakresu przeciwdzialania przemocy w rodzinie, tworzeniu planu pomocy, interwencji, wspolpracy interdyscyplinarnej.

Szkoła Podstawowa im. Stanislaw Staszica w Osowej Sieni nie realizowala szkolen z zakresu przeciwdzialania przemocy w rodzinie.

W roku 2023 pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie uczestniczył w szkoleniach dot. przeciwdzialania przemocy:

- Gdańska Konferencja ONLINE "Dziecko doswiadczajace traumy"

- Superwizja Pracy Socjalnej
- Strategie pracy z rodziną
- Komunikacja bez przemocy
- Urazy psychiczne i emocjonalne jako konsekwencje doświadczenia przemocy wśród dzieci i młodzieży
- Konferencja "Dziecko w Kryzysie - możliwości pomocy interdyscyplinarnej"
- „Praca z dzieckiem dotkniętym przemocą w świetle zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”

Ponadto pedagog wraz z pracownikiem socjalnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie w roku 2022r. rozpoczęli udział, a następnie kontynuowali w 2023r., w projekcie pn. „Prawo do życia w świecie bez przemocy” – Działanie nr 7 – „Działania wspierająco-pomocowe zwiększające możliwości działań w 8 powiatach” w ramach którego uczestniczyli w szkoleniach:

- „Strategie pracy z rodziną”
- „Komunikacja bez przemocy”
- „Urazy psychiczne i emocjonalne jako konsekwencje doświadczania przemocy wśród dzieci i młodzieży”

W dniu 15.12.2023r. odbyło się szkolenie zorganizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie dla kadry pomocy społecznej pn. „Praca z dzieckiem dotkniętym przemocą w świetle zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”. Szkolenie skierowane było przede wszystkim do kadry pomocy społecznej z terenu Powiatu Wschowskiego. Celem szkolenia było podniesienie kompetencji kadry w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych i pomocowych dotyczących przeciwdziałania przemocy tj. pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, asystentów rodziny, policji, kuratorów, pedagogów, psychologów, oraz wychowawców. Uczestnicy szkolenia nabyli wiedzę na temat sytuacji dziecka w związku ze zmianami przepisów dotyczących m. in. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i procedury „Niebieskie Karty”. Nabyli umiejętność wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w przypadku stosowania przemocy wobec dziecka. Pozyskali wiedzę na temat pracy grupy diagnostyczno-pomocowej. Zapoznali się z procedurą postępowania podczas zapewnienia dziecku ochrony w razie stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. W szkoleniu brało udział 27 osób.

Komenda Powiatowa Policji we Wschowie zorganizowała cztery szkolenia dla 66 funkcjonariuszy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie uczestniczyli w czterech szkoleniach z obszaru przeciwdziałania przemocy.

Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna we Wschowie zrealizowała jedno szkolenie dla osób pracujących ze osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc.

Dwóch kuratorów rodzinnych z zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym we Wschowie uczestniczyło w jednym szkoleniu z obszaru przeciwdziałania przemocy.

Wybrani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w pierwszym kwartale 2023 roku uczestniczyli w superwizji. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 15 osobom, zapewnił różne formy poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

Ponadto członkowie grup roboczych i grup diagnostyczno - pomocowych w swoich jednostkach uczestniczyli w wielu szkoleniach wewnętrznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie zapewnił pracownikom socjalnym udział w wielu szkoleniach o różnej tematyce, która obejmowała także zakres przeciwdziałania przemocy. Pracownicy socjalni uczestniczyli w 8 szkoleniach:

- “Przemoc domowa- zmiany regulacji prawnych w zakresie działania zespołów interdyscyplinarnych”
- “Przeciwdziałanie Przemocy Domowej - nowe uregulowania w praktyce”.
- „Przemoc Domowa. Zmiany regulacji prawnych w zakresie działania Zespołów Interdyscyplinarnych”.
- “Praca z dzieckiem dotkniętym przemocą w świetle zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”
- “Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Tworzenie i funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Diagnostyczno-Pomocowych”
- „Dziecko w świecie zagrożeń-zjawisko przemocy wobec dzieci”
- “Funkcjonowanie grup diagnostyczno – pomocowych; dokumentacja”
- “Nowe Niebieskie Karty”

VI. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników, które blokują prawidłowy rozwój. Działaniami profilaktycznymi jest rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy (brozury, plakaty, ulotki itp.), udział w kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanie na terenie gminy, prowadzenie poradnictwa w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz stosunku do grup ryzyka np. małoletnich w ciąży.

Urząd Miasta i Gminy Wschowa ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wschowa zakupił materiały profilaktyczno – edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz sfinansował zrealizowane projekty materiałów profilaktycznych stworzonych przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii materiały profilaktyczne zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców, przedsiębiorców, w instytucjach, szkołach, centrach medycznych podczas lokalnych imprez gminnych oraz w urzędach:

- Urząd Miasta i Gminy we Wschowie,
- Centrum Kultury i Rekreacji
- Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie
- Dzienny Dom Senior+
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Nowy Szpital we Wschowie,
- Zespół Pielęgniarek i Położnych VITA-MED we Wschowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Eskulap”,
- Centrum Medyczne Hubert,

- NZOZ „Salus” Grażyna Kozioł – Szablowska,
- Zakład opieki Zdrowotnej w Szlichtyngowej Ambulatorium Wschowa
- Komenda Powiatowa Policji we Wschowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym we Wschowie,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna we Wschowie
- gminne placówki oświatowe
- I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Tomasza Zana we Wschowie,
- I Zespół Szkół im. Stanisława Staszica we Wschowie.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy we Wschowie
- Samorządowe i niepubliczne przedszkola z terenu gminy Wschowa.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna we Wschowie i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym we Wschowie rozpowszechniała materiały nt. zjawiska przemocy w dwóch lokalizacjach.

Materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w roku 2023 zostały rozpowszechnione również przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie m.in. plakaty, które wywieszane były na tablicy ogłoszeń w siedzibie, broszury, ulotki dostępne były w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie, dodatkowo informacje umieszczone zostały na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie. W ramach projektu „ Prawo do życia w świecie bez przemocy” pracownicy centrum uczestniczyli w opracowaniu informatora instytucji pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy (Zielona Góra oraz powiaty: krośnieński, nowosolski, świebodziński, wschowski, zielonogórski, żagański, żarski).

Materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności rozpowszechnione zostały też przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej we Wschowie. Wszystkie placówki oświatowe z terenu gminy Wschowa rozpowszechniały materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie- przemoc domowa jest szczególnie drastycznym problemem w naszym kraju, nie jest zjawiskiem marginalnym.

W związku z powyższym w szkołach prowadzone były spotkania z rodzicami podczas, których poruszane były zagadnienia profilaktyki przemocy w rodzinie oraz prowadzone były programy profilaktyczne. W Szkole Podstawowej Nr 1 we Wschowie w ramach działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców przeprowadzono 23 spotkania poruszające zagadnienie profilaktyki przemocy. Ponadto przeprowadzono 40 warsztatów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Szkoła uczestniczyła w trzech kampaniach społecznych nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Szkole Podstawowej nr 2 we Wschowie odbyły się 2 spotkania z rodzicami, gdzie poruszane były zagadnienia profilaktyki przemocy. W ramach działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży przeprowadzone zostały 2 programy profilaktyczne. Uczniowie tej placówki uczestniczyli w kampanii lokalnej „Wschowa wolna od przemocy”. W Szkole Podstawowej Nr 3 we Wschowie zorganizowano 4 programy profilaktyczne – były to zajęcia dla klas 1 – 3 „Uczymy się dobrych zachowań. Nie tylko słowa.”, dla klas IV-VI „Przemoc ma wiele twarzy” oraz Zajęcia z policjantem dotyczące cyberprzemocy; zajęcia dla klas I-VI „Zachowanie, agresja, przemoc. Nie bądź obojętny. Reaguj i pomóż!”. Uczniowie klas I-III uczestniczyli w kampanii (czytanie bajek terapeutycznych), a uczniowie klas IV-VI wzięli udział w konkursie plastycznym.

W Szkole Podstawowej w Osowej Sieni w ramach działań edukacyjnych i profilaktycznych obchodzony był „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem”. W tym czasie przygotowana została gazetka tematyczna zawierająca informacje, gdzie uzyskać pomoc. Na terenie szkoły rozpowszechniono ulotki informacyjne. Systematycznie przygotowywane były gazetki tematyczne zawierające informacje o tym, czym jest przemoc oraz adresy, numery telefonów instytucji, które udzielają pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie. Na terenie szkoły zrealizowano 5 programów profilaktycznych oraz zorganizowano 27 spotkań z rodzicami w zakresie profilaktyki przemocy. Szkoła Podstawowa w Lginiu zorganizowała 6 profilaktycznych spotkań z rodzicami. Uczniowie włączyli się do lokalnej kampanii zainicjowanej przez Zespół Interdyscyplinarny pn „Wschowa wolna od przemocy”. W ramach działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży Szkoła Podstawowa w Łysinach przeprowadziła 3 programy profilaktyczne (zajęcia z psychologiem, pedagogiem: „Definicja przemocy”, „Mówimy NIE! dokuczaniu” oraz warsztaty dotyczące przeciwdziałania problemowi przemocy rówieśniczej, „Moja pozycja w grupie- umiejętność samooceny. Mówimy STOP”. W Szkole Podstawowej w Konradowie

odbyły się dwa spotkania z rodzicami dot. obszaru przemocy. W ramach działań edukacyjnych których adresowanych do dzieci i młodzieży placówka przeprowadziła 4 programy profilaktyczne.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna zrealizowała 8 spotkań z rodzicami mających na celu wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczych i wychowawczych. W 2023 roku udzielono poradnictwa dla 40 osób.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej jako realizator tego zdania 21 osób udzielił poradnictwa.

Asystentura rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu wsparcie rodzin z problemami wychowawczymi, ale także zmianę systemu opieki nad dziećmi, które pozbawione są opieki rodziców. Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. W 2023r. objętych współpracą z asystentem rodziny było 16 rodzin niewydolnych wychowawczo, w tym (6 rodzin objętych było procedurą „Niebieska Karta”). W związku z powyższym asystent rodziny przeprowadził 89 konsultacji wychowawczych oraz 95 poradnictw rodzinnych w rodzinach objętych procedurą „Niebieska Karta”.

Jednym z najważniejszych działań podejmowanych na rzecz zmniejszenia skali występowania przemocy w rodzinie jest prowadzenie edukacji społecznej oraz działań profilaktycznych zmniejszających ryzyko jej wystąpienia aktywnie upowszechnia informacje na temat Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia", które jest placówką prowadzoną przez Stowarzyszenie "Niebieska Linia" na zlecenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom KCPU. Oferowana jest pomoc psychologiczna i prawna osobom doznającym przemocy i świadkom przemocy w rodzinie. Podejmuje również działania polegające na kontakcie z lokalnymi instytucjami w celu udzielenia pomocy osobom, które tego potrzebują oraz interwencje wobec osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby karalnej wobec osoby najbliższej.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie aktywnie promował i oferował możliwość uzyskania wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem we Wschowie, gdzie można było uzyskać pomoc i wsparcie dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, świadków przestępstw oraz osób im najbliższych, poprzez m.in. organizowanie i finansowanie pomocy

prawnej, pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną oraz szeroki wachlarz wsparcia finansowego. Z pomocy mogą korzystać również osoby pokrzywdzone innymi przestępstwami niż przemoc (w wyniku uszkodzenia ciała, bójki lub pobicia, wypadku komunikacyjnego, gróźb karalnych, gwałtu/wykorzystania seksualnego, przemocy w rodzinie, nie alimentacji, kradzieży, rozboju, oszustwa, uszkodzenia mienia i innych), świadkowie tych przestępstw oraz członkowie ich rodzin. Pomoc osobom świadczona w ramach projektu jest bezpłatna dla osób zakwalifikowanych do programu.

Realizacja zadań związana z udzielaniem pomocy pokrzywdzonym znajduje się w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dn. 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. z 2019, poz. 683).

Ośrodek Pomocy Społecznej współuczestniczył wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym we Wschowie w roku 2023 w projektowaniu własnych materiałów o charakterze edukacyjno-informacyjno- profilaktycznym:

- zakładka do książki z informacjami nt. sposobów ochrony dzieci przed przemocą (jasny instruktaż postępowania w sytuacji powzięcia czy też bycia świadkiem przemocy,
- wizytówka z bazą lokalnych instytucji, które udzielają pomocy w związku z doświadczaniem przemocy,
- baner „STOP PRZEMOCY” z efektem odbłaskowym wskazujący na możliwość uzyskania pomocy w różnych lokalnych instytucjach,
- informacja przekazana rodzicom uczniów szkół gminnych poprzez e-dziennik zawierającą krótki, skondensowany komunikat uwrażliwiający na zjawisko przemocy
- plakaty zawierające informacje o możliwości uzyskania wsparcia.

Pracownicy socjalni rozpowszechniali otrzymywane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii materiały (ulotki, broszury) na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Nowo powołany Zespół Interdyscyplinarny w miesiącu listopadzie 2023r. zainicjował i współuczestniczył w różnych działaniach profilaktycznych na rzecz społeczności lokalnej pod hasłem „WSCHOWA WOLNA OD PRZEMOCY”. W działania profilaktyczne włączyły się instytucje:

Urząd Miasta i Gminy Wschowa, Sąd Rejonowy we Wschowie, Straż Miejska we Wschowie, Komenda Powiatowa Policji we Wschowie, Zespół pielęgniarek i położnych VITA-MED, Stowarzyszenie BIS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie, Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie, Gminna Komisja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wschowa, CKiR we Wschowie, Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Ochotnicza Straż Pożarna we Wschowie. Każda z placówek oświatowych na terenie naszej Gminy została objęta działaniami profilaktycznymi.

Sześciolatkwie ze wschowskich przedszkoli wzięli udział w zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny i Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Wschowa akcji profilaktycznej „STOP PRZEMOCY” (w quizie o tematyce przemocy, tworzeniu plakatów oraz czytaniu na dywanie bajek terapeutycznych). Każde przedszkole, SOSW oraz każda gminna szkoła podstawowa wraz ze specjalną dedykacją Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa otrzymała zestaw książek – bajek terapeutycznych.

Uczniowie klas I- III zostali włączeni w profilaktyczne działania Zespołu Interdyscyplinarnego. Wychowawcy tych klas zostali zaproszeni do udziału w akcji profilaktycznej poprzez czytanie bajek terapeutycznych swoim podopiecznym.

Uczniowie klas IV-VI zostali zaproszeni do konkursu plastycznego- zadaniem było stworzenie plakatu z zakresu przeciwdziałania przemocy. Każda ze szkół wzięła udział w konkursie. Prace uczniów zostały zaprezentowane w CKiR we Wschowie, poddane ocenie Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa oraz członkom Zespołu Interdyscyplinarnego a następnie, zwycięzcy zostali nagrodzeni podwójnym bonem podarunkowym do kręgielni w Pizzerii Mafia.

Uczniowie klas VI-VIII miejskich szkół podstawowych wzięli udział w spotkaniu – pogadance o przemocy i cyberprzemocy prowadzonej przez Pana Łukasza Pieprzyka – przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji we Wschowie, Komendanta Straży Miejskiej we Wschowie- Pana Witolda Skorupińskiego oraz jego zastępcy Pana Michała Cieplaka. Intencją członków Zespołu Interdyscyplinarnego było przekazanie uczniom zakupionych przez Gminę Wschowa gadżetów profilaktycznych, a szczególnie wizytówki zawierającej bezpłatny numer telefonu zaufania oraz telefony lokalnych instytucji, do których uczniowie mogą zgłosić się po pomoc.

Uczniowie klas najstarszych tj. VII-VIII, uczniowie szkół ponadpodstawowych (I Liceum Ogólnokształcącego we Wschowie oraz I Zespołu Szkół we Wschowie) zostali zaproszeni na emocjonujący spektakl pt. „Mam alternatywę” zaprezentowany przez uczestników Młodzieżowego Centrum Profilaktyki "Alternatywa" w Lesznie. Członkowie

zespołu zadbali, aby każdy uczeń otrzymał wizytówkę z telefonami instytucji, które mogą udzielić im pomocy.

Adresatami akcji profilaktycznej „Wschowa wolna od przemocy” byli również pełnoletni mieszkańcy naszej Gminy. Czytelnicy Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Wschowa przez cały miesiąc listopad otrzymywali zakładki do wypożyczanych książek na których umieszczone są informacje w sposób prosty i jasny – jak mogą ochronić dziecko przed przemocą.

Rodzice uczniów SOSW oraz szkół podstawowych miejskich i wiejskich za pośrednictwem dziennika elektronicznego otrzymali informacje o tym, gdzie mogą zwrócić się po pomoc na terenie naszej Gminy, jeśli doświadczają przemocy. Najstarsi mieszkańcy naszej gminy podczas Dni Seniora otrzymali też ulotki i broszury dotyczące zjawiska przemocy. Wybrani realizatorzy zadania pn „Udział w kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanych na terenie Gminy” przeprowadzali w swoich jednostkach/ instytucjach kampanie społeczne o zasięgu ogólnopolskim. Komenda Powiatowa Policji we Wschowie w roku 2023r przeprowadziła w gminie kampanie ogólnopolską pod nazwą "Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem"- kolejną edycję związaną z ustanowionym 22 lutego Dniem Ofiar Przystępstw. Na stronie internetowej KPP została umieszczona informacja o możliwości uzyskania pomocy w ramach w/w kampanii. W poczekalni KPP we Wschowie były zawieszony plakaty oraz wystawione ulotki. Drugą kampanią ogólnopolską w której KPP we Wschowie brała udział to kampania "Rozmawiaj Reaguj" dotycząca uświadczenia, iż dziecko nigdy nie jest winne wykorzystania seksualnego. Podczas realizacji tej kampanii ,na stronie internetowej KPP zamieszczono informacje z numerami telefonów pod którymi można było uzyskać specjalistyczną pomoc. Ponadto w poczekalni komendy zostały wystawione ulotki oraz zawieszony plakaty z kodem QR za pomocą którego można przenieść się na stronę kampanii. W szkołach oraz instytucjach zajmującymi się seniorami rozpowszechniane były materiały edukacyjne (10 placówek).

Do tej samej kampanii przyłączyła się Szkoła Podstawowa w Osowej Sieni oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie. We wspomnianej placówce oświatowej została przygotowana gazetka tematyczna zawierająca informacje, gdzie uzyskać pomoc rozpowszechniono również ulotki informacyjne. Natomiast pracownicy PCPR we Wschowie w okresie od 20 do 26 lutego 2023r. udzielali porad wszystkim osobom zgłaszającym się po pomoc.

Podsumowanie

Głównym założeniem „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” było stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia, który w szczególności skierowany będzie dla rodzin doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie, a także dla sprawców przemocy celem korygowania ich negatywnych zachowań.

W celu wsparcia rodzin, w których występuje problem przemocy, Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie podejmuje szereg działań wzmacniających więzi członków rodziny w kryzysie, a także umożliwiających im prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. W środowiskach, w których dochodzi do zachowań przemocowych prowadzona jest praca socjalna lub monitoring, a rodziny, w których dotknięte przemocą są dzieci, objęte są wsparciem asystenta rodziny w zakresie wzmacniania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz edukacji na temat wychowywania dzieci bez użycia przemocy.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze. Poprzez realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wsparcie rodziny miało charakter profilaktyczny i naprawczy. Rodzina w pierwszej kolejności otrzymała szeroki wachlarz pomocowy, dzięki któremu zaistniała możliwość zaprzestania negatywnych zachowań i ich skutków przez sprawcę przemocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 zakładał możliwość wypracowania kompleksowego systemu współpracy między instytucjami dążącymi do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie. Stan ten został osiągnięty, ponieważ rodzina dotknięta przemocą otrzymała kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów.

Sporządziła:

Joanna Jastrzębska